

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Дніпровський державний університет внутрішніх справ
Освітня програма	18759 Правоохоронна діяльність
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

30.05.2025 р.

Справа № 1056/АС-25

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 26 "Цивільна безпека" у складі:

Тихонова Олена Вікторівна – головуючий,

Афанасенко Костянтин Анатолійович,

Беліков Анатолій Серафимович,

Голінько Василь Іванович,

Данова Карина Валеріївна,

Запорожець Олександр Іванович,

Карабин Василь Васильович,

Підгорецький Валентин Олександрович,

за участі запрошених осіб:

Шаблистий Володимир Вікторович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Дніпровський державний університет внутрішніх справ
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	18759
Назва ОП	Правоохоронна діяльність
Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 8, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ГЕР робить висновок, що в цілому за переліком ОК аналізована освітня програма дає можливість досягти ПРН, які передбачені стандартом вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» для другого (магістерського) рівня вищої освіти від 22.10.2020 р., № 1294. ЗВО у змісті ОП визначив два додаткових ПРН, що не охоплені стандартом вищої освіти: ПРН20. Аналізувати зміни професійних завдань та ускладнення оперативної обстановки, розробляти шляхи розв'язання ситуацій, що виникають під час попередження, виявлення та припинення правопорушень, а також спілкуванні з громадянами і правопорушниками. ПРН21. Здійснювати заходи з виявлення, запобігання, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, проводити дії та заходи спрямовані на збір доказів та фіксацію фактичних даних про протиправну діяльність, застосовуючи методи кримінального аналізу та знання з сучасних інформаційних технологій під час вирішення професійних завдань правоохоронної діяльності. Відповідні ПРН забезпечуються ОК 6 «Аналіз та прогнозування злочинності», ОК 5 «Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства», ОК 14 «Кримінальний аналіз», що дають змогу сформувати задекларовані навички та вміння. Разом із цим ГЕР відмічає, що вказані у силабусах відповідних програм ключові ПРН за змістом дещо відрізняються від ПРН (при збереженні змістовного наповнення), зазначених у ОП. Таким чином ЗВО слід привести зміст цих документів до єдиних формулювань.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

Професійний стандарт за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність відсутній.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

ОП за своїм змістом в цілому відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти на 2018-2028 роки, що була затверджена 28.08.20218 (протокол № 1). В той же час ГЕР рекомендує ЗВО внести зміни до інституційного документу ЗВО, оскільки з початку агресії РФ проти нашої держави пріоритети в галузі правоохоронної діяльності, а також стратегічні напрями розвитку системи органів правопорядку зазнали відповідних змін.

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

ГЕР погоджується із висновками експертної групи щодо відповідного підкритерію та засвідчує участь основних стейкхолдерів у визначенні мети ОП та відповідних результатів навчання. Разом із цим ГЕР рекомендує ЗВО розширити перелік стейкхолдерів в частині засвідчення відповідності сформульованих закладом унікальних ПРН 20 та ПРН 21 основним потребам органів та підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ГЕР погоджується із висновком ЕГ що ОП розроблена з урахуванням сучасних тенденцій розвитку науки, спеціальності та практичних потреб правоохоронної діяльності. Слід також відмітити, що перелік ОК відображає

сучасні тенденції функціонування системи правоохоронних органів держави, які втілені в ОК присвячених питанням кримінального аналізу, інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності та ін.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг складає 90 кредитів ЄКТС. Це відповідає вимогам частини 5 статті 5 закону України "Про вищу освіту" (<https://surl.li/alzfwq>) та стандарту вищої освіти зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

За висновками ЕГ ОП має чітку структуру, включає загальну інформацію, мету та характеристику, зміст підготовки здобувачів тощо. На підставі аналізу змісту силабусів та переліку ОК ГЕР зазначає, що формування загальнокультурних та громадянських компетентностей в контексті правоохоронної діяльності забезпечується ОК «Іноземна мова професійного спрямування», «Комунікативна компетентність в правоохоронній діяльності», «Партнерство поліції з іншими органами публічної адміністрації та суспільством».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

ГЕР підтверджує висновки ЕГ, що зміст ОП та перелік освітніх компонентів відповідають предметній області спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність». Назви ОК та їх зміст спрямовані на вивчення певних суспільних процесів через призму діяльності правоохоронних органів та органів Національної поліції: «Інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності», «Комунікативна компетентність в правоохоронній діяльності» тощо. З метою збереження наступності ОП за бакалаврським та магістерським рівнями вищої освіти ГЕР рекомендує додати до ОК 8 «Вогнева та тактико-спеціальна підготовка» теми, що пов'язані із формуванням вмінь та навичок в галузі тактичної медицини, а також надання медичної допомоги в умовах ускладненої оперативної обстановки.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Вивчення переліку та зміст вибірових ОК, що розміщені на сайті ДДУВС (<https://dduvs.edu.ua/navchalnij-%20protses/kvd/dvv/>), а також висновків ЕГ показує, що ЗВО забезпечує можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. За загальним правилом на першому році навчання здобувачі обирають вибірові дисципліни на другий семестр, як правило у першому семестрі через відповідну гугл-форму; вибірові дисципліни на наступний рік навчання здобувачі вищої освіти, як правило, обирають у другому семестрі першого року навчання. Для вибору ОК використовується декілька каталогів – загальний та професійний.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

За висновками ЕГ ЗВО забезпечує практичну спрямованість освітнього процесу. Так заклад освіти має спеціальну мережу навчальних полігонів (<https://surl.li/obhtuy>), а також забезпечує проходження практики у профільних підрозділах правоохоронних органів. За результатами спілкування ЕГ зі здобувачами та НПП з'ясовано, що практична підготовка, також забезпечується й виконанням завдань на практичних заняттях.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

ГЕР зазначає, що окремі освітні компоненти ОП орієнтовані на формування у здобувачів вищої освіти комунікативних, управлінських і лідерських якостей, а також навичок критичного мислення, здатності до професійного спілкування іноземною мовою, командної взаємодії та ефективного виконання професійних завдань в сфері правоохоронної діяльності.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

Освітньо-професійна програма має загальний обсяг 90 кредитів ЄКТС, що відповідає стандартам спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» (магістерський рівень вищої освіти). Під час зустрічі із здобувачами та під час опитувань, проведених експертною групою, скарг та зауважень на надмірне навантаження від здобувачів вищої освіти не надходило.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

За ОП не здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

За висновками ЕГ, ОП спрямована на підтримку реалізації Цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 25.09.2015 № 70/1 та визначених Указом Президента України від 30.09.2019 № 722 (<https://surl.li/zsekfx>). ГЕР відмічає, що в змісті ОК присутні теми, які присвячені питанням забезпечення прав і свобод громадян, дотримання принципів недискримінації, доступу до правосуддя.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОП розміщені на офіційному веб-сайті ЗВО та не містять дискримінаційних положень. Відповідний документ, зокрема, визначає вимоги до рівня освіти вступників, встановлюють порядок проведення конкурсного відбору та процедуру їх зарахування на навчання.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

Для здобуття освітнього рівня «магістр» можуть вступати особи, які здобули освітній рівень «бакалавр». Для вступників, які здобули ступінь бакалавра за іншою спеціальністю, має проводитися фахове вступне випробування, на якому вступник повинен продемонструвати компетентності і результати навчання, визначені стандартом вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 262 Правоохоронна діяльність. Програма відповідного випробування затверджена 31.03.2025 та містить питання із теорії права, кримінального права, процесу, поліцейської та оперативно-розшукової діяльності.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

Визнання результатів навчання, здобутих в інших закладах вищої освіти, врегульовано Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці у ДДУВС від 30.05.2024 № 11 та Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, від 13.08.2024 № 505 (<https://surl.li/hmsryj>).

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

Процедура визнання ПРН, здобутих шляхом неформальної освіти, у ДДУВС визначається Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, від 13.08.2024 № 505

(<https://surl.li/ycbulg>). Визнавати результати навчання, отримані у неформальній та/або інформальній освіті дозволяється на початку вивчення навчальних дисциплін та/або до проведення підсумкових контролів. При цьому, визнання результатів проводиться у семестрі, який передувє семестру, в якому, згідно з навчальним планом конкретної освітньої програми), передбачено вивчення певної дисципліни. Зарахована може бути як навчальна дисципліна повністю, так і її складові (освітні компоненти, окремі теми та інше). Результати опитувань ЕГ підтверджують високу обізнаність здобувачів вищої освіти щодо порядку та умов визнання результатів навчання, отриманих поза межами формальної освіти. ГЕР рекомендує на веб-сторінці закладу вищої освіти <https://dduvs.edu.ua/navchalnij-protses> розмістити окрему вкладку «Академічна мобільність. Неформальна освіта» на якій розміщувати інформацію про актуальне нормативне забезпечення, порядок визнання відповідних результатів навчання, актуальні проекти, що передбачають здійснення академічної мобільності, веб-посилання на дотичні до ОП навчальні курси, тренінги та навчальні програми в рамках неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Освітній процес на ОП здійснюється за денною і заочною формами навчання, що відповідає вимогам відповідного стандарту вищої освіти. ГЕР позитивно сприймає офлайн організацію освітнього процесу за цією спеціальністю, оскільки це дозволяє сформувати у здобувачів практичні навички та вміння, передбачені ОП. Під час навчальних занять застосовуються опитування, пояснення, ілюстрування, демонстрування, підготовка доповідей, есе, розв'язання практичних завдань, робота з інформаційними базами. Слід відмітити використання в освітньому процесі програми «Навчальний ЄРДР». Спілкуванням ЕГ із фокус-групами з'ясовано, що здобувачі освіти мають змогу обирати вибіркові освітні компоненти, обирати напрями наукових досліджень, брати участь у конкурсах наукових робіт, конференціях та інших заходах. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

Цілі, зміст та програмні результати навчання визначені в ОП, яка розміщена у вільному доступі на сайті ЗВО (<https://surl.li/glvxph>). На зустрічі із ЕГ здобувачі освіти продемонстрували обізнаність із критеріями оцінювання, які застосовуються ЗВО. Разом із цим ГЕР відмічає, що анотації вибіркових дисциплін потребують певного покращення, оскільки в них нечітко виписані мета та результати навчання, а також компетентності, які формуються у здобувачів під час її вивчення. На нашу думку це значно полегшило б процесу вибору ОК для здобувачів ОП.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

Під час проведення зустрічей ЕГ встановила, що поєднання навчання і наукових досліджень здобувачів освіти реалізується через їх участь у наукових гуртках, наукових заходах, зокрема, у конференціях, які проводяться в ЗВО і за його межами. За висновками ЕГ, що підтверджено інформацією на сайті, у ЗВО функціонує 17 наукових гуртків за різними напрямами (<https://surl.li/uwytp>). У ЗВО функціонує Наукове товариство здобувачів вищої освіти (<https://surl.li/nchikg>), а також Рада молодих вчених (<https://surl.li/trqzjl>). На зустрічах зі здобувачами освіти і випускниками було підтверджено їх залученість до наукової роботи під час навчання. Разом із цим ГЕР рекомендує створити на сайтах кафедр повноцінні сторінки наукових гуртків, де розміщувати інформацію про проведені заходи, наукові досягнення, публікації та інші результати роботи.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Експертна група з'ясувала, що НПП оновлюють навчально-методичні комплекси дисциплін з урахуванням змін до законодавства, результатів наукової діяльності, сучасних тенденцій розвитку юриспруденції та правоохоронної діяльності, рекомендацій стейкхолдерів. У закладі освіти наявна практика забезпечення окремих освітніх компонентів ОП власними підручниками і навчальними посібниками, що розміщуються в інституційному репозитарії ДДУВС. ГЕР звертає увагу, що в процесі вивчення наданих силабусів виявилось, що деякі з них не містять посилань на профільні накази органів правопорядку та інші підзаконні акти, що відповідають предметній області відповідної дисципліни. Крім того у списках рекомендованої літератури присутні джерела, що мають строки давності більше ніж 10 років, що на нашу думку потребує усунення.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

ЕГ у висновку відмічає, що НПП, які викладають на програмі, мають публікації у журналах, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science (Таблиця № 2 до відомостей самооцінювання), беруть участь у закордонних конференціях, а також підготовці закордонних колективних монографій. ЗВО здійснює активну міжнародну діяльність, яка реалізується у формі взаємодії із Організацією з безпеки і співробітництва в Європі, Асоціацією Європейських Поліцейських коледжів, Агентством Європейського Союзу з підготовки співробітників правоохоронних органів. Інформація про грантову діяльність та участь ЗВО у міжнародних проєктах розміщена на веб-сайті ЗВО за посиланням (<https://surl.li/xistol>). Водночас, за ОП «Правоохоронна діяльність» внаслідок реалізації в країні правового режиму воєнного стану здобувачі освіти не брали участі у програмах міжнародної академічної мобільності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів освіти визначена Положенням про організацію освітнього процесу в ДДУВС (<https://surl.li/okjhzt>). Контроль успішності здобувачів освіти здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Крім того, в ЗВО передбачено можливість проведення діагностичного контролю (у формі вхідного контролю із дисципліни, ректорських контрольних робіт тощо). На зустрічі з ЕГ здобувачі освіти продемонстрували обізнаність з системою та критеріями оцінювання в ЗВО. Зауважень щодо інформування здобувачів про форми контрольних заходів, методів та критеріїв оцінювання не надходило.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Форма атестації здобувачів вищої освіти, передбачена ОП, відповідає вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» для другого (магістерського) рівня вищої освіти і передбачає складання атестаційного екзамену. ЗВО проводить два атестаційних екзамени: перший – охоплює навчальні дисципліни «Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства» та «Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального документа»; другий – навчальні дисципліни «Управління в правоохоронній діяльності» і «Актуальні проблеми превентивної діяльності органів Національної поліції». Атестаційний екзамен проводиться в усній формі і передбачає теоретичну частину (два питання) та практичну частину (одне практичне завдання – задачу). В той же час ГЕР рекомендує ЗВО включати до практичної частини атестаційного екзамену завдання у формі квестів, практичного вирішення рольових ситуацій в рамках предметної спрямованості екзамену та фокусу ОП.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів встановлені Положенням про організацію освітнього процесу в ДДУВС (<https://surl.li/okjhzt>), є чіткими і зрозумілими. У разі отримання незадовільної підсумкової оцінки здобувачеві надаються дві спроби для повторного складання: перша – НПП, який проводив підсумковий контроль, друга – комісії з числа найбільш досвідчених викладачів із обов'язковою участю завідувача кафедри. Під час спілкування з фокус-групами ЕГ переконалася у дотриманні ЗВО зазначених правил під час реалізації ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ЗВО урегульовані у Положенні про академічну доброчесність у ДДУВС (<https://surl.li/hfjwde>), Кодексі академічної доброчесності ДДУВС

(<https://surl.li/ldnlkv>), Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДДУВС (<https://surl.lu/nutrep>); ЕГ переконалася, що у ЗВО функціонує Школа академічної доброчесності. На початку проходження ОП здобувачі освіти підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. ГЕР рекомендує ЗВО збільшити кількість публікацій на сайті ЗВО з питань академічної доброчесності. Висвітлити на сторінці академічної доброчесності (<https://dduvs.edu.ua/akdo/>) результати опитувань НПП та здобувачів з питань удосконалення механізмів дотримання академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

Дослідження додатку до звіту про самооцінку в якому містяться відомості про кадровий склад дозволяє зробити висновок, що він, в цілому здатен на високому рівні забезпечити реалізацію ОП. ГЕР погоджується із висновками ЕГ в частині необхідності збільшення кількості публікацій деяких викладачів ОП та приведення їх тематики у відповідність до ОК, які викладаються ними на програмі. ГЕР схвально оцінює здобутки НПП відповідної програми в напрямі удосконалення власної професійної майстерності. Разом із цим рекомендує посилити відповідний напрям проходженням відповідних курсів підвищення кваліфікації за правоохоронною тематикою, участі в онлайн навчанні на освітніх платформах правоохоронних органів та ін.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Процедура конкурсного добору НПП здійснюється відповідно до Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) ДДУВС (<https://tinyurl.com/tyxv4zt>). Опитування фокус-груп показало, що НПП обізнані з процедурою конкурсного відбору викладачів.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

ЕГ підтвердила, що ЗВО системно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. В закладі існує практика залучення представника роботодавців до складу комісії з проведення атестаційного екзамену як її голови (<https://surl.li/cxqwdj>). Для проведення занять на ОП періодично залучаються професіонали-практики, експерти, а також представники стейкхолдерів, що було підтверджено на зустрічах із різними фокус-групами. Разом із цим, на думку ГЕР, висвітлення відповідної діяльності на сайті закладу освіти має бути посилено, що також потребує відповідного контролю з боку відділу якості освіти.

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

В ЗВО затверджено Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників ДДУВС (<https://surl.li/sjjuca>). Основними видами підвищення кваліфікації є: навчання за програмою підвищення кваліфікації, у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах, стажування. Інформація, наведена ЗВО підтверджує систематичне підвищення кваліфікації НПП, в той же час ГЕР звертає увагу на необхідність посилення відповідної діяльності за напрямом фокусу програми (стажування в правоохоронних органах, проходження тренінгів, семінарів з окремих напрямів правоохоронної діяльності, зокрема тих, що проводяться міжнародними організаціями КМЕС, ОБСЄ, UNODC та ін.).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

Заклад освіти має сучасну матеріально-технічну базу й сучасну інфраструктуру: навчально-тренувальні полігони для проведення занять із вогневої підготовки й тактико-спеціальної підготовки (тири; автомобільний тренажер відпрацювання навичок ведення вогню із бойової зброї; тактичне містечко; стрільбище для стрільби з рушниці й автомата). ЕГ засвідчило, що оновлення матеріально-технічної бази відбулося у 2024 році, а освітня діяльність з реалізації ОП провадиться безпосередньо в аудиторіях, які забезпечені необхідними для цього засобами: інформаційними стендами, матеріалами, комп'ютерами (у спеціальних навчальних полігонах), де здобувачі мають змогу практично впроваджувати здобуті ними теоретичні знання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

За висновками ЕГ ЗВО забезпечує доступ НПП і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання. Зокрема, використовується система управління навчанням «Moodle», інституційний репозитарій, який доступний за вказаним посиланням (<https://er.dduvs.edu.ua/>). Наукова бібліотека надає доступ до каталогу відкритих наукових журналів та інших інформаційних ресурсів. Медичне обслуговування учасників освітнього процесу відбувається безкоштовно в медичній частині.

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

За висновками ЕГ безпека освітнього середовища для життя, фізичного та ментального здоров'я здобувачів забезпечується за рахунок всебічної підтримки з боку ЗВО. Так, обладнано укриття цивільного захисту для безпечного проведення навчального процесу та перебування там під час наявності небезпеки в позанавчальний час. В університеті функціонує психологічна служба до якого здобувачі можуть звернутися в будь-який час. Усі навчальні й адміністративні приміщення обладнано відповідно до вимог протипожежної безпеки. В університеті діє пропускний режим і цілодобова охорона території, впроваджено систему відеоспостереження, що виключає проникнення сторонніх осіб на територію.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

ЕГ було встановлено, що комунікація здобувачів з адміністрацією здійснюється за рахунок розгалуженої мережі каналів спілкування, зокрема прямих: особистий контакт з адміністрацією та директором ННІ, деканатом, наявність чатів у застосунках Viber, та непрямих: старостати, інформування через розсилки на електронні адреси тощо.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У ЗВО враховують потреби осіб з інвалідністю, надаючи можливість комунікувати у зручний для них спосіб, зокрема телефоном, через офіційний сайт, через електронну адресу тощо. ЗВО надає можливість для всебічного розвитку особам з інвалідністю, шляхом запровадження автошколи для людей з інвалідністю, а також у ЗВО облаштовано спеціальні спортивні приміщення для військових ветеранів.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Процедура врегулювання конфліктних ситуацій передбачена внутрішніми документами університету, зокрема: Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про запобігання та протидію булінгу (цькуванню), Кодексом корпоративної культури тощо. ЕГ підтвердила, що в закладі освіти на постійній основі здійснюються бесіди із здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками щодо шляхів вирішення конфліктних ситуацій та дотримання принципів академічної доброчесності, а також організовуються заняття із залученням практиків, зокрема співробітників органів поліції.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

ГЕР зазначає, що ЗВО в цілому дотримується порядку затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, який регулюється Положенням про організацію освітнього процесу та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти. За висновками ЕГ упродовж останнього року в освітню програму було внесено зміни, спрямовані на розширення вибіркової компоненти та посилення практичного спрямування навчальних курсів, що обумовлено результатами моніторингових опитувань студентів і рекомендаціями стейкхолдерів.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ЕГ підтвердила, що здобувачі освіти у ЗВО беруть активну участь у процесах перегляду та вдосконалення освітньої програми. До складу проектної групи, яка відповідає за розробку аналізованої ОП включено Романа Южеку - здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність 262 Правоохоронна діяльність.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

До процесів перегляду і забезпечення програми залучалися представники Головного управління Національної поліції у Дніпропетровській області, інших правоохоронних органів. Також за висновками ЕГ пропозиції від роботодавців збираються шляхом опитувань, консультацій під час організації практики, участі представників практичних органів у дорадчих органах закладу. В той же час ГЕР звертає увагу на недостатнє висвітлення участі стейкхолдерів в удосконаленні програми на зовнішньому сайті ЗВО.

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

Під час акредитаційної експертизи встановлено, що на момент проведення оцінювання у закладі вищої освіти процедура системного моніторингу кар'єрного шляху випускників освітньої програми за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність ще не була впроваджена.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

ЕГ відмічає, що за результатами останніх моніторингів було виявлено потребу в оновленні окремих навчальних дисциплін та зміцненні практичної складової підготовки. Відповідно до виявлених результатів до структури програми було включено нові вибіркові компоненти, удосконалено програми практики, а також введено додаткові заняття з опрацювання практичних кейсів. Разом із цим вивчення сторінки опитування здобувачів вищої освіти (<https://dduvs.edu.ua/zyod/mvo/opytuvannya-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity/>) стосовно забезпечення якості освітнього процесу та змісту анкети здобувачів (<https://docs.google.com/forms/d/1Kjp8Ak4rcoF5c5GJf11r-iWEExzHHXkTY5mw6Gnjmh8/preview>) дозволяє зробити висновок, що у ЗВО ця робота здійснюється на належному рівні. В той же час аналітичні дані не дозволяють побачити думку здобувачів конкретної ОП, а також порівняльну характеристику результатів із минулими роками реалізації ОП. Таким чином ГЕР рекомендує удосконалити процес оцінки результатів опитування здобувачів запровадивши й інші критерії: факультет, освітня програма, рівень вищої освіти.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ЕГ за результатами вивчення документів та опитувань фокус-груп підтвердила, що результати попередніх акредитаційних експертиз враховані під час перегляду освітньої програми за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність. Зауваження та рекомендації, отримані під час минулих процедур акредитації, були проаналізовані гарантом освітньої програми та відповідальними підрозділами закладу.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

ГЕР зазначає, що ЗВО вживає належних заходів щодо формування культури якості освіти. Залучення членів академічної спільноти до системи забезпечення якості здійснюється через участь у робочих групах з перегляду ОП, у дорадчих радах факультету, шляхом анкетування та обговорення науково-педагогічних ініціатив. На всіх етапах розроблення, моніторингу та вдосконалення ОП задіяні здобувачі освіти, викладачі та представники роботодавців.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У закладі вищої освіти функціонують внутрішні нормативні документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, зокрема Положення про академічну доброчесність, Правила внутрішнього розпорядку, Статут ЗВО, Положення про організацію освітнього процесу тощо. Вони визначають обов'язки здобувачів вищої освіти, академічного персоналу, адміністрації та процедурні аспекти реалізації освітньої програми. ГЕР констатує, що вказані та інші документи ЗВО розміщені на сайті ЗВО, є доступними для всіх учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Заклад вищої освіти забезпечує публічність змін до освітньої програми шляхом їх оприлюднення на офіційному вебсайті не пізніше ніж за місяць до затвердження. Проєкти нових редакцій освітньої програми або її змін публікуються у відповідному розділі сайту з можливістю надання зворотного зв'язку.

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На момент акредитації ЕГ встановила, що інформація про освітню програму за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність є оприлюдненою у повному обсязі на офіційному веб-сайті ЗВО.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувавати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування освітньої програми

1. Узгодити формулювання ПРН визначених в ОП та силабусах освітніх компонентів. 2. Удосконалити зміст Стратегії ЗВО із врахуванням вимог правового режиму воєнного стану та останніх тенденцій в підготовці фахівців для правоохоронних органів. 3. Розширити перелік стейкхолдерів в частині засвідчення ними відповідності сформульованих закладом унікальних ПРН 20 та ПРН 21 основним потребам органів та підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Додати до ОК 8 «Вогнева та тактико-спеціальна підготовка» теми, що пов'язані із формуванням вмінь та навичок в галузі тактичної медицини, а також надання медичної допомоги в умовах ускладненої оперативної обстановки. 2. Продовжити здійснення практичної підготовки здобувачів на базі правоохоронних органів. Здійснювати систематичний контроль з боку відділу якості освіти, гаранта ОП, профільних кафедр за відповідністю баз практики фокусу програми, якістю оформлення матеріалів практики (щоденник, характеристика, документи, що складаються здобувачами освіти).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

На веб-сторінці ЗВО розмістити окрему вкладку «Академічна мобільність. Неформальна освіта» на якій розміщувати інформацію про актуальне нормативне забезпечення, порядок визнання відповідних результатів навчання, актуальні проєкти, що передбачають здійснення академічної мобільності, веб-посилання на дотичні до ОП навчальні курси, тренінги та навчальні програми в рамках неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Створити на сайтах кафедр повноцінні сторінки наукових гуртків, де розміщувати інформацію про проведені заходи, наукові досягнення, публікації та інші результати роботи. 2. Переглянути навчально-методичне забезпечення окремих ОК з метою виключення застарілої літератури та наповнення відповідних силабусів рекомендованими нормативними актами НПУ та інших органів правопорядку. 3. Удосконалити анотації вибіркового дисциплін, оскільки в них нечітко виписані мета та результати навчання, а також компетентності, які формуються у здобувачів під час її вивчення. На нашу думку це значно полегшило б процесу вибору ОК для здобувачів ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Включати до практичної частини атестаційного екзамену завдання у формі квестів, практичного вирішення рольових ситуацій в рамках предметної спрямованості екзамену та фокусу ОП. 2. Збільшити кількість публікацій на сайті ЗВО з питань академічної доброчесності. Висвітлити на сторінці академічної доброчесності (<https://dduvs.edu.ua/akdo/>) результати опитувань НПП та здобувачів вищої освіти за окремими показниками (факультет, освітня програма та ін.)

Критерій 6. Людські ресурси

1. Здійснювати систематичний контроль з боку відділу забезпечення якості вищої освіти відповідність кваліфікації викладачів ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та предметній області ОК. 2. Забезпечити проходження НПП, що відповідають за реалізацію програми, курсів підвищення кваліфікації за правоохоронною тематикою, онлайн-навчання на освітніх платформах правоохоронних органів (CEPOL) та ін.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продовжувати розбудову матеріально-технічної бази ЗВО із врахуванням змін та останніх інноваційних практик в галузі правоохоронної діяльності.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Систематично висвітлювати результати опитувань учасників освітнього процесу на зовнішньому сайті ЗВО. Окремо аналізувати результати опитувань за відповідними освітніми програмами. 2. Запровадити систематичне висвітлення участі стейкхолдерів в проектуванні та удосконаленні змісту ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Продовжувати практику своєчасного оприлюднення на сайті нормативно-правових, організаційних, статистичних та інших документів, новин, повідомлень та іншої інформації з питань якості аналізованої та інших освітніх програм.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	ГЕР 26 ID 18759.pdf	geZ6ikIHRX9OotuC5ykaQlhh/MWzOZOEQobYvoT9oRA=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ТИХОНОВА ОЛЕНА ВІКТОРІВНА